

Διδακτικό Σενάριο για το μάθημα της Ιστορίας:

Το διδακτικό σενάριο που παρουσιάζουμε είναι μια ενδεικτική πρόταση προσαρμοσμένη στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Η πραγματοποίησή του θα μπορούσε να εισαχθεί στα πλαίσια της ασύγχρονης εκπαίδευσης.

A' Γενικό Θεωρητικό Πλαίσιο:

Οι Τεχνολογίες των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε) διαμόρφωσαν ένα νέο περιβάλλον, δημιουργώντας παράλληλα νέες προκλήσεις, ευκαιρίες, αλλά και προβληματισμούς (Castells, 1998, Αναστασιάδης, 2000). Όσον αφορά στη διδασκαλία της Ιστορίας, η συν-επικουρία της προβολής ταινιών, κυρίως μέσω του youtube θεωρούμε ότι θα μπορούσε να βοηθήσει στην αποτελεσματικότητα του μαθήματος και να συντελέσει θετικά στη διαδικασία της μάθησης.

Η παρουσία οπτικών κειμένων και κινηματογραφικών ταινιών κινητοποιούν το ενδιαφέρον των μαθητών. Ο κινηματογράφος είναι συναρπαστικό και διεγερτικό μέσο για την τάξη, είναι μια κοινή παγκόσμια γλώσσα με τεράστια απήχηση και δύναμη, που ασκεί πολλαπλή επίδραση στους ανθρώπους και διαμορφώνει την αντίληψή τους για τον κόσμο. Οι νέοι νιώθουν άνετα με τη χρήση ταινιών, γιατί έχουν παρακολουθήσει ταινίες, τηλεοπτικά προγράμματα και βίντεο και υποσυνείδητα κατανοούν τα βασικά εργαλεία και τις συμβάσεις του μέσου, εξαιτίας της οπτικής φύσης και της οικειότητάς τους (Johnson, 1971· Golden, 2001: 35).

Επιχειρώντας μια εκτενή βιβλιογραφική μελέτη, διαπιστώσαμε ότι όντως, ο κινηματογράφος παίζει έναν πολλαπλό ρόλο, καθώς αποτελεί μέσο διδασκαλίας, μάθησης και συζήτησης στο μάθημα της Ιστορίας, δείχνοντας τι συνέβη και όχι χρησιμεύοντας απλά ως πηγή (Stoddard, 2012). Μπορεί να απευθυνθεί στους σημερινούς οπτικοακουστικούς μαθητές και να τους παρουσιάσει πολύπλευρες έννοιες μέσα από οπτικά ερεθίσματα, τα οποία αποθηκεύονται γρηγορότερα στη μνήμη τους σε σχέση με ένα βιβλίο (Donnelly, 2014).

Ερευνητικές μελέτες κατάδειξαν ότι οι κινηματογραφικές ταινίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά στις σχολικές αίθουσες, να προβληματίσουν τους μαθητές πάνω σε ιστορικά θέματα και να τους καλλιεργήσουν την ιστορική ενσυναίσθηση (Stoddard & Marcus, 2010).

Μια κινηματογραφική ταινία ως μέσο στη διδασκαλία της Ιστορίας ενισχύει την ιστορική ενσυναίσθηση, διότι εκτός από την προβολή του παρελθόντος μέσα από εικόνες οι μαθήτριες/μαθητές συνδέονται και συναισθητικά με αυτό. Η αναπαράσταση των ιστορικών γεγονότων γίνεται πιο αληθινή και δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να μπαίνουν στη θέση των άλλων και έτσι να αντιλαμβάνονται τις οπτικές περισσότερων χαρακτήρων (Donnelly, 2014).

B' Η αξιοποίηση του κινηματογράφου στη διδασκαλία της Ιστορίας

Ως μέσο διδασκαλίας η κινηματογραφική ταινία συμφωνεί με το ΑΠΣ & ΔΕΠΠΣ και είναι προσαρμοσμένη με τις αρχές και τους στόχους των Νέων Προγραμμάτων σπουδών του Νέου Σχολείου. Από τα παραπάνω, θα μπορούσε να συμπεράνει κανείς, ότι οι κινηματογραφικές ταινίες είναι ουσιαστικές να συμπεριληφθούν συστηματικά, σε

εβδομαδιαία βάση, συν-επικουρικά στην εκπαιδευτική διαδικασία και να εμπλουτίζουν τις διδακτικές προσπάθειες ενδυνάμωσης του ιστορικού αλφαριθμητισμού. Η κινηματογραφική τέχνη, στα πλαίσια μιας οπτικοακουστικής παιδείας για τη διδασκαλία της γνωστικής ύλης της ιστορίας φωτίζει πτυχές της Ιστορίας που μένουν αθέατες χωρίς τη συμβολή της. Η απόκτηση αυτής της δεξιότητας δίνει στους μαθητές εργαλείο ζωής γι' αυτούς, διότι ο πολιτισμός της εικόνας που μας κατακλύζει σε κάθε τομέα της κοινωνικής ζωής απαιτεί ώριμους κριτικούς πολίτες.

Γ' Ένα ενδεικτικό παράδειγμα: Ιστορία Στ' Δημοτικού:

1. Θεματική Ενότητα Γ': Η Ελληνική Επανάσταση (1821-1830)

1.1 Κεφάλαιο 3: Η Επανάσταση στην Πελοπόννησο

1.2 Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

1.2.1 Σκοπός:

Η διατήρηση της επαφής των μαθητών/τριών με τη μαθησιακή διαδικασία στο μάθημα της Ιστορίας.

1.2.2 Ειδικοί στόχοι:

Να γνωρίζουν και να κατανοούν τα ιστορικά γεγονότα: Το σχέδιο διδασκαλίας συμβαδίζει με τις βασικές αρχές του νέου Προγράμματος Σπουδών στις παρακάτω περιοχές:

- Γνωριμία και κατανόηση με τα κυριότερα γεγονότα της έναρξης και της εξάπλωσης του Αγώνα σε όλη την Ελλάδα και την αντίδραση των Τούρκων. Τη γνωριμία με τις πρώτες σημαντικές επιτυχίες της Επανάστασης στον στρατιωτικό τομέα. Τη γνωριμία με το σχέδιο του Κολοκοτρώνη και τον συσχετισμό με την αντίσταση στη Στερεά Ελλάδα και τις επιτυχίες στη θάλασσα με την εδραίωση της Επανάστασης στην Πελοπόννησο.
- Βίωση του πολύπλευρου προβληματισμού γύρω από ιστορικά θέματα και της καλλιέργειας της ιστορικής ενσυναίσθησης.
- Απόκτηση ποικίλων αναγνωστικών δεξιοτήτων, σχετικών με τις οπτικοακουστικές μορφές επικοινωνίας στη διδασκαλία της Ιστορίας.
- Απόκτηση γνώσης των δυνατοτήτων των προγραμμάτων: α) Internet β) YouTube, γ) e-class.sch.gr δ) ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Επικοινωνία και συνεργασία με άλλους:

- Να επικοινωνούν και να συνεργάζονται διά ζώσης με τους γονείς τους και από απόσταση με τις/τους εκπαιδευτικούς και με τις/τους συμμαθήτριες/ συμμαθητές τους.
- Να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους, τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους για τα ιστορικά γεγονότα.
- Να ενισχύουν τη δημιουργική τους σκέψη, την κριτική ικανότητα και τη φαντασία τους.

Σύνδεση με τη ζωή:

- Την καλλιέργεια της ιστορικής ενσυναίσθησης, συζητώντας για το πώς θα ένιωθαν, αν ζούσαν εκείνη την εποχή και πώς μπορεί να αξιοποιηθεί η ιστορική γνώση στις ιστορικές περιστάσεις του σήμερα.
- Την καλλιέργεια της στάσης του κριτικού ιστορικού παρατηρητή απέναντι σε όσα συμβαίνουν.

- Την ενδυνάμωση της ικανότητας «απογύμνωσης-ανακάλυψης» του ιστορικού γεγονότος μέσα από μια μυθοπλασία σε μία κινηματογραφική ταινία.

1.3 Εκτιμώμενη χρονική διάρκεια

Δύο διδακτικές ώρες

1.4 Προαπαιτούμενη γνώση

Γνώση της 1^{ης} ενότητας με θέμα: Οι εξελίξεις στην Ευρώπη κατά τους Νεότερους Χρόνους (μέσα 15ου αιώνα - αρχές 19ου αιώνα)

Γνώση της 1^{ης} ενότητας με θέμα: Οι Έλληνες κάτω από την οθωμανική και τη λατινική κυριαρχία (1453-1821)

1.5 Οι ιδέες των μαθητών – Άλλες δυσκολίες

Υπάρχει η διαπίστωση ότι οι μαθητές αισθάνονται δυσκολία, στο να διακρίνουν τα όρια της μυθοπλασίας και των πραγματικών ιστορικών γεγονότων. Η αδεξιότητα αυτή είναι αποτέλεσμα έλλειψης εμπλουτισμένων ιστορικών γνώσεων και αντίληψης των ποικίλων διαστάσεων του περιεχομένου της Ιστορίας και έχει ως αποτέλεσμα τη διατύπωση διαφορετικής κρίσης για τα ιστορικά γεγονότα που ήδη γνωρίζουν και την εξαγωγή αναξιόπιστων συμπερασμάτων. Η επιρρέπεια αυτή είναι γνωστή ως «Disney effect» (Metzger, 2010).

Πολλές είναι οι φορές που οι μαθήτριες/μαθητές, αφού διαβάσουν ένα ιστορικό κείμενο, αδυνατούν να αντιληφθούν τους λόγους που μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα σε μια δεδομένη χρονική περίοδο προέβη σε μια ενέργεια, η οποία στους μελλοντικούς αναγνώστες φαίνεται «άσκοπη» (Metzger, 2010). Είναι σημαντική η αξιοποίηση αυτής της δυνατότητας της κινηματογραφικής ταινίας, να αποτυπώνει ποικίλες οπτικές των ανθρώπων που έζησαν την εποχή εκείνη και βίωναν το ιστορικό γεγονός, συμπεριλαμβάνοντας στο περιεχόμενό της διαφορετικές κοινωνικές ομάδες ανθρώπων, εκφράζοντας τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τον ψυχικό τους κόσμο, ώστε να θεαθούν αθέατες πλευρές της πραγματοποίησης μιας ενέργειας, μια ιστορική στιγμή, μέσα σ' ένα συγκεκριμένο πολιτισμικό συγκείμενο που δεν θα μπορούσε να αποδώσει ένα ιστορικό κείμενο.

Με τον ανωτέρω προσανατολισμό, οι μαθητές θα έρθουν σε επίγνωση των δυνατοτήτων του κινηματογράφου: να «ζωντανεύει» το παρελθόν. Η δυνατότητα βέβαια, αυτή ενέχει παγίδες, καθώς οι παραγωγοί ταινιών είναι αυτοί που επιλέγουν ποιες προοπτικές από το παρελθόν θα απεικονιστούν και ποιες όχι. Επίσης, ποιες από αυτές θα προοριστούν για να κερδίσουν τη συμπάθεια του κοινού και ποιες την αντιπάθεια (Metzger, 2010). Οι μαθήτριες/μαθητές θα μπορούσαν να συνειδητοποιήσουν ότι οι κινηματογραφιστές χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές για να μας εμπλέξουν ψυχικά και συναισθηματικά. Παρακολουθώντας μια ταινία οι μαθήτριες/μαθητές πρέπει να προβληματιστούν για την αντικειμενική παρουσίαση της ιστορικής πληροφορίας. Μια κεφαλαιώδης δυναμική δεξιότητα των μαθητών, όταν βλέπουν μία ταινία είναι να μπορούν να διερευνούν το πολιτισμικό συγκείμενο δημιουργίας της ταινίας. Βασικές παράμετροι που πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη μας είναι ο τόπος δημιουργίας της ταινίας, η χρονική περίοδος δημιουργίας της, ο σκοπός της, η οπτική, ο τρόπος σκέψης και η κουλτούρα του σκηνοθέτη, η πολιτική

κατάσταση. Ο εντοπισμός και η «απογύμνωση» του ιστορικού γεγονότος σε μία κινηματογραφική είναι μία πρωτεύουσα ικανότητα.

Όμως και αρκετοί εκπαιδευτικοί ωστόσο, αποφεύγουν τη χρήση ταινιών στη διδασκαλία της Ιστορίας, λόγω της μη υπάρχουσας, πολλές φορές, απαιτούμενης υποδομής που απαιτείται στη σχολική τάξη. Ο περιοριστικός χρόνος και η ύλη του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, επίσης, δεν επιτρέπει στις/στους εκπαιδευτικούς να συζητούν διεξοδικά και να αναλύουν σε βάθος μια κινηματογραφική ταινία, ειδικά, αν αυτή είναι μεγάλου μήκους. Έτσι, δεν επιτυγχάνεται ο μαθησιακός στόχος που έχει τεθεί από τους ίδιους και η ταινία δεν ανταποκρίνεται στον παιδαγωγικό ρόλο που της έχει ανατεθεί (Donnelly, 2014). Εάν οι μαθητές δεν κάνουν μια βαθιά διείσδυση στο περιεχόμενο της ταινίας, αναλύοντας το νόημα και την ουσία των ιστορικών γεγονότων που περιέχονται σ' αυτήν, αν δεν εμπλακούν ενεργητικά με το περιεχόμενο των ταινιών, τότε αυτές θα καταστούν μια απόσπαση από τον ιστορικό αλφαριθμητισμό (Metzger, 2007).

Επίσης, κάποιοι εκπαιδευτικοί έχουν έλλειψη οπτικής παιδείας (Limited Visual Literacy), γεγονός που δεν τους επιτρέπει να κάνουν σωστή χρήση του κινηματογράφου στη σχολική αίθουσα και δεν αντιμετωπίζουν τις ταινίες ως σύγχρονη έκφανση ιστορικών μαρτυριών που απαιτούν έρευνα και ανάλυση, ούτε συγκρίνουν τις ταινίες με άλλες ιστορικές πηγές με στόχο να αντλήσουν από εκείνες περισσότερες πληροφορίες (Donnelly, 2014). Κάποιοι εκπαιδευτικοί, λόγω της μεγάλης διάρκειας των ταινιών, συνυπολογισμένου και του απαιτούμενου χρόνου της ανάλυσης μιας ταινίας είτε δεν χρησιμοποιούν καθόλου τις κινηματογραφικές ταινίες στη διδασκαλία τους ή τις προβάλλουν αποσπασματικά, με αποτέλεσμα να μην προβάλλεται η ταινία ως ολότητα και να μην αποφέρει τα ανάλογα αποτελέσματα. Η πρακτική αυτή δεν συντελεί στο να βιώσουν οι μαθητές τη διέγερση που προσδοκάται να νιώσουν από τη θέαση της ταινίας ως ολότητας (Metzger, 2010).

Αναφορές

- Castells M. (1998), *The Information Age: Economy, Society and Culture*, Vol. I: The Rise of the Network Society, Blackwell, Oxford.
- Donnelly D. (2014), Using Feature Film in the Teaching of History: The Practitioner Decision – Making Dynamic, *Journal of International Social Studies*, 4 (1), 17-27.
- Golden J. (2001), *Reading in the Dark: Using Film as a Tool in the English Classroom*, Urbana, IL: National Council of Teachers of English (NCTE).
- Johnson T. (1971), “Using Film in the Classroom”. Paper presented at the Annual Meeting of the National Council of Teachers of English (NCTE), (26 November 1971, Las Vegas), <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED085759.pdf>.
- Marcuse H. (1977), *La dimension esthétique pour une critique de l'esthétique marxiste*, Paris: Seuil.
- Metzger A. (2007), Evaluating the Educational potential of Hollywood history movies. In Alan S. Marcus (Eds.), *Celluloid blackboard: Teaching history with film* (pp. 63-95), Charlotte NC: Information Age Publishing.

- Metzger A. (2010), *Maximizing the educational power of history movies in the classroom*, *The Social Science*, 101(3), 127-136.
- Stoddard J. & Marcus A. (2010), More Than “Showing What Happened”: *Exploring the Potential of Teaching History With Film*, *The High School Journal*, 93 (2), 83-90.
- Stoddard J. (2012), Film as a “Thoughtful” medium for teaching history. *Learning, Media and Technology*, 37 (3), 271-278.
- Αναστασιάδης Π. (2000), *Στον Αιώνα της Πληροφορίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Λιβάνη.
- Κολοβός Ν. (1988), *Κοινωνιολογία του κινηματογράφου*, Αθήνα: Αιγόκερως.
- Ρεπούλιος Νίκος, Λουκοπούλου Γεωργία, Ο συνδυασμός δράματος και animation στην υπηρεσία του σχολικού εργαστηρίου οπτικοακουστικής εκπαίδευσης – η φιλοσοφία και οι τεχνικές του «stop motion animation» σε συνδυασμό και δημιουργική συνεργασία με τη φιλοσοφία και τις τεχνικές του Drama in education, στο: Νίκος Γκόβας (2009), (Επιμέλεια), *Θέατρο και Εκπαίδευση στο κέντρο της σκηνης*, Πρακτικά της 6^{ης} Διεθνούς Συνδιάσκεψης για το Θέατρο και την Εκπαίδευση, Αθήνα, 27-28-29-30 Μαρτίου 2008, Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.
- Φράγκου Χ. (2000), *Ψυχοπαιδαγωγική. Θέματα παιδαγωγικής ψυχολογίας, παιδείας, διδακτικής και μάθησης*, Αθήνα: Gutenberg.

Αναλυτική περιγραφή των δραστηριοτήτων

1^η Δραστηριότητα:

Περιέγραψε την εικόνα του 3^{ου} κεφαλαίου: Η Επανάσταση στην Πελοπόννησο:

1. Ποιος βρίσκεται στο κέντρο της εικόνας και τι δηλώνει αυτό; Ποιο είναι το κεντρικό μήνυμα της εικόνας;
2. Κάνετε μια σταυροειδή ανάλυση της εικόνας: τι βλέπουμε δηλαδή στο κάτω μέρος της εικόνας, στα αριστερά της, στο επάνω μέρος της και δεξιά της εικόνας. Περιγράψτε τα μηνύματα που προσλαμβάνουμε από τα στοιχεία που πλαισιώνουν τις παραπάνω πλευρές της.
3. Ποια είναι τα συναισθήματα που λαμβάνουμε από τα πρόσωπα της εικόνας;
4. Περιγράψτε τις κινήσεις των προσώπων που συμμετέχουν στον ξεσηκωμό για τη Μεγάλη Επανάσταση.

2^η Δραστηριότητα:

Παρακολουθήστε με τους γονείς σας ή και τα αδέρφια σας το απόσπασμα της ταινίας «Ο Παπαφλέσσας»: «Οι Ήρωες το 1821 μας στέλνουν μήνυμα Πίστης, Αγωνιστικότητας και Ενότητας», Αλήθεια FM, Μήνυμα των Ηρώων του 1821, YouTube, διάρκεια 18' λεπτών.

Αφού παρακολουθήσετε το απόσπασμα της ταινίας συζητήστε με τους γονείς και τα αδέρφια σας τις παρακάτω ερωτήσεις και μετά καταγράψτε τις σε ένα φύλλο χαρτί:

Απαντώ στις ερωτήσεις:

Παρακολουθώντας την ταινία, η οποία δείχνει το ξεκίνημα του ξεσηκωμού των Ελλήνων την 25^η Μαρτίου 1821, παρατηρούμε τις παρακάτω σκηνές και απαντούμε:

Ο Κολοκοτρώνης προσεύχεται στην Παναγία πριν ξεκινήσει ο ξεσηκωμός για την απελευθέρωση των Ελλήνων. Η προσευχητική αυτή πράξη, τι παράδειγμα μας δίνει;

Ποια είναι τα λαογραφικά στοιχεία της ταινίας; (Η ενδυματολογία, η αρχιτεκτονική του τοπίου, η τοπογραφία)

Σχολιάστε τη φράση του Παπαφλέσσα, ο οποίος πριν ξεκινήσει η Επανάσταση προσπαθεί να πείσει του υπόδουλους Έλληνες να μείνουν και να αγωνιστούν και δεν τα καταφέρνει και λέει την παρακάτω φράση: «Θα μας τιμωρήσει ο Θεός, επειδή τρωγόμασταν για τα αξιώματα, καθυστερήσαμε κι αφήσαμε την πατρίδα να χαθεί. Εξαιτίας αυτής της στάσης μας, κανείς πια δεν μπορεί να ψυχώσει τον κόσμο».

Χαρακτηρίστε τη φράση του Κολοκοτρώνη που ξεκαθαρίζει προς τον Μαυρομιχάλη ότι: «αν θέλουμε να απελευθερωθούμε πρέπει να στηριχτούμε στις δικές τους δυνάμεις».

Πώς χαρακτηρίζετε τον εναγκαλισμό του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη και του Κολοκοτρώνη πριν την έναρξη του αγώνα; (κίνηση ένδειξης της ανάγκης της ένωσης όλων των οπλαρχηγών, αν επιθυμούν διακαώς, την απελευθέρωση των Ελλήνων)

Γιατί ο σκηνοθέτης πριν την έναρξη του Αγώνα μας παραθέτει την ένθερμη ομιλία του ιερωμένου στην ταινία, η οποία συγκινεί τους Έλληνες, αναπτερώνει το ηθικό τους και ακολουθεί το τροπάριο: «Τη Υπερμάχῳ Στρατηγῶ τα Νικητήρια», που είναι ο εθνικός ύμνος της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας, που ενώνει όλους πριν ριχτούν στη μάχη εναντίον των Τούρκων. Τι διαγράφεται στα δακρυσμένα βλέμματα των αγωνιστών Ελλήνων πριν την έναρξη του Αγώνα;

Ποια είναι η συμβολική σημασία της επιλογής της ημέρας του Ευαγγελισμού από τους αγωνιζόμενους Έλληνες.

Πώς κτίζονται οι ρόλοι μέσα από τους διαλόγους;

3^η Δραστηριότητα: Αφορμή για συζήτηση με τους γονείς –

Γινόμαστε κριτικοί παρατηρητές

Αφού παρακολουθήσουμε την ταινία αποτυπώνουμε τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας προφορικά και γραπτά:

Πώς κρίνουμε τα λαογραφικά στοιχεία της ταινίας, όπως την ενδυματολογία, την αρχιτεκτονική του τοπίου, την τοπογραφία, την οικογενειακή και κοινωνική ζωή της εποχής;

Παρατηρούμε τους αγωνιστές του 1821 και τους ψυχογραφούμε: Πώς θα χαρακτηρίζαμε τους αγωνιστές, την πλοκή, την υποκριτική, τον λόγο, τη μουσική, τον ήχο εντός της διήγησης, τον ήχο εκτός της διήγησης, τη συναισθηματική φόρτιση. Πώς κτίζονται οι ρόλοι μέσα από τους διαλόγους; Κρίνουμε τους διαλόγους, τις αφηγήσεις, τις εικόνες, τη μουσική, τα χρώματα, τις συμβολικές κινήσεις. Παρατηρούμε τις συμπεριφορές τους, τα λάθη τους, τον τρόπο αντιμετώπισης των δυσκολιών, τους προβληματισμούς τους, τις αξίες τους, τις επιλογές τους.

Εντοπίζουμε τα ιδιαίτερα στοιχεία που συγκλονίζουν τους αγωνιστές, που τους συγκινούν, τους προβληματίζουν, τους εμπνέουν.

Με ποιους τρόπους ο δημιουργός της ταινίας μας έκανε να αισθανθούμε το μήνυμα πίστης, αγωνιστικότητας και ενότητας των Ελλήνων τη συγκεκριμένη αυτή ιστορική εποχή, όπως πλάνα, γωνίες λήψης, φωτισμός, ήχοι, χώρος, σκηνικό, κουστούμια, υποκριτική;

Μετά τη συζήτηση αποτυπώνω τις σκέψεις και τα συναισθήματα που σε μία σελίδα. Τοποθετώ πρόλογο, κύριο μέρος και επίλογο.

4^η Δραστηριότητα: Ανάλυση ιστορικής πηγής

Μελετώ τη δεύτερη ιστορική πηγή του μαθήματος: Προετοιμασία της Επανάστασης, που είναι ένα μέρος από τα απομνημονεύματα «Περί της Ελληνικής Επαναστάσεως» του Φωτίου Φωτάκου και δημιουργώ ένα δικό μου κείμενο:

Ερωτήσεις:

1. Διαβάζουμε την πηγή. Μια, δυο ή όσες φορές χρειαστεί, μέχρι να νιώσουμε ότι την κατανοήσαμε σε βάθος.
2. Ορίζουμε την ταυτότητα της πηγής: Πότε γράφηκε; Είναι σύγχρονη με τα γεγονότα; Ποιος είναι ο δημιουργός της; Ποια είναι η ιδιότητα του; Είναι πρωτογενής ή δευτερογενής πηγή; Ποιο είναι το θεματικό κέντρο της πηγής; Όλα αυτά θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν ως πρόλογος της απάντησης μας.
3. Συμφωνούν οι απόψεις του Φωτίου Φωτάκου με τις αναφορές που γίνονται στο μάθημα για την προσφορά των κληρικών στην Ελληνική Επανάσταση; Περιέγραψε τα σημεία, στα οποία γίνονται ανάλογες αναφορές.
4. Ξεχωρίζω τα γεγονότα από τα σχόλια.
5. Εντάσσω το ιστορικό πλαίσιο της πηγής.
6. Κάνουμε σχεδιάγραμμα. Κάνουμε δύο στήλες, όπου στην μία βάζουμε τις πληροφορίες του βιβλίου και από δίπλα τις αντίστοιχες της πηγής.
7. Δεν αντιγράφουμε από την πηγή. Σε καμία περίπτωση δεν αντιγράφουμε αυτούσια κομμάτια, παρά μόνο αν είναι να αξιοποιηθούν ως παραπομπές σε εισαγωγικά. Προσπαθούμε να κάνουμε ιστορικές αξιολογήσεις και να καταλήξουμε σε λογικά συμπεράσματα. Ακόμα και αν η πηγή λέει τα ίδια πράγματα με το βιβλίο, παράγουμε ένα εμπλουτισμένο κείμενο με όλες τις πληροφορίες ακόμα και αν φαίνονται προαιρετικές λεπτομέρειες.
8. Χρησιμοποιούμε γ' πρόσωπο. Το κείμενο μας δεν αντανakλά προσωπικές απόψεις και γι' αυτό απαιτεί αντικειμενικό ύφος.
9. Προσέχουμε τη δομή. Η Ιστορία είναι γλωσσικό μάθημα και ως τέτοιο απαιτεί κείμενο με δομή, συνοχή και καλό λεξιλόγιο.
10. Γράφουμε επίλογο. Σε αυτό το σημείο παραθέτουμε συμπεράσματα και εκτιμήσεις που προκύπτουν από τον συνδυασμό πηγής και βιβλίου. Αν ξέρουμε τι έγινε στην συνέχεια των αναφερόμενων γεγονότων κάνουμε μια μικρή αναφορά στις εξελίξεις για να δώσουμε μια αίσθηση ιστορικής συνέχειας.

Αναστοχασμός-Αξιολόγηση

Αναρωτιόμαστε, αν οι δραστηριότητες μας προκάλεσαν το ενδιαφέρον. Ποιες δυσκολίες παρουσιάστηκαν;

Βασικά γνωρίσματα των δραστηριοτήτων – ανατροφοδότηση – τρόπος επικοινωνίας:

1. Ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων έλαβε υπόψη τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Σχεδιάστηκε για περιβάλλον ασύγχρονης εκπαίδευσης,
- Έχει ως στόχο την επανάληψη και την αξιολόγηση των μαθητριών/μαθητών.
- Περιέχει απλές και σύνθετες δραστηριότητες για μαθησιακή ενασχόληση των παιδιών.
- Μπορούν να γίνουν από τις μαθήτριες/μαθητές χωρίς τη συμβολή ενήλικα,
- Κατάλληλος χρόνος διεκπεραίωσης (προτείνεται ως εργασία δύο εβδομάδων για το μάθημα της Ιστορίας),
- Είναι δραστηριότητες που μπορεί να προκαλέσουν ιστορική κριτική και ιστορική ενσυναίσθηση,
- Χρήση εμπλουτισμένου ψηφιακού βιβλίου στο φωτόδεντρο και χρήση ελεγμένης βιντεοταινίας, αντλημένης από το YouTube.

2. Η ανατροφοδότηση θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί:

- Αποστολή στην/στον Εκπαιδευτικό για ανατροφοδότηση κι όχι για αξιολόγηση. Όταν απαντηθούν τα ερωτήματα και διαμορφωθούν τα κείμενα μπορούν τα παιδιά να στείλουν τα αρχεία των κειμένων στην/στον εκπαιδευτικό μέσω email ή με φωτογραφία από το κινητό ή να τα ανεβάσουν σε πλατφόρμα.
- Με ανάρτηση σε πλατφόρμα η αποστολή από την/τον Εκπαιδευτικό συμπληρωμένου του Φύλλου Εργασίας σε επόμενη φάση για αυτοδιόρθωση από τα ίδια τα παιδιά.
- Όσες/όσοι έχουν τη δυνατότητα χρήσης του κινητού, βγάζουν δύο φωτογραφίες των κειμένων και τις ανεβάζουν στο e-class.sch.gr (αν υπάρχει αυτή η δυνατότητα) ή τις αποστέλλουν με mail, viber κ.λπ.

Επίσης, εάν υπάρχει η δυνατότητα, μπορούν να συνεργασθούν, με skype, viber, με συμμαθήτριες/συμμαθητές τους για να ανταλλάξουν σκέψεις για τις δραστηριότητες.

3. Επικοινωνία μαθητή/τριας σε περίπτωση δυσκολίας κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων:

- Η μαθήτρια/ο μαθητής μπορεί να επικοινωνήσει με την/τον εκπαιδευτικό, ανάλογα με το μέσο που συμφωνήθηκε (για παράδειγμα με email-προσωπικά ή στο ιστολόγιο του σχολείου, σε blog ή σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης κ.λπ.).
- Αν χρησιμοποιείται πλατφόρμα ασύγχρονης επικοινωνίας (για παράδειγμα e-class ή e-me) μπορεί να αναρτήσει το μήνυμα για βοήθεια, το κάθε μέλος της τάξης και να απαντηθεί από την/τον εκπαιδευτικό.

Για τη διευκόλυνση όλων θα μπορούσε να προσδιοριστεί συγκεκριμένος τρόπος και χρόνος επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών/τριών για βοήθεια ή επεξηγήσεις.